

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje do četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. še se tri- ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. — Opravištvo, na katero naj se blagovoljjo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Avstrijski porotniki. *)

Dolgi, krvavi boj je bilo potreba, predno so ljudstva istrigala absolutizmu iz rok neomejeno gospodstvo svoje osode, predno so si priborila — to se ve da še ne popolnem — oni del samodoločbe, kateri je mogoč dandenes, ko je sila absolutizma še živo v spominu sovremenikom, ko se še vsak dan le preostro čuti še vedno trajajoči vpliv one dobe v gospodoljublju prejšnjih oblastnikov in v malo srčnosti prejšnjih pokornikov. „Nil de nobis, sine nobis“ velja dandenes, a v maso ljudstva se še nij moglo ukoreniniti to načelo. Mora iz absolutne dobe tišči mu še duh in telo. Vendar načelo je iz knjig učenjakov prestopilo v ustave sedanjih konstitucionalnih držav, vstopilo z njimi v življenje, kolikor nij zaviral tega vstopa prej omenjeni vpliv absolutizma na sedajnost. Ljudstvo je poklicano k sodelovanju pri zakonodaji, pri upravi države in tudi pri pravosodji, tedaj pri vseh funkcijah državnega življenja, od katerih je odvisno srečno in svobodno stanje državljanov.

Poslednje je, o čemer nam je tu govoriti: delež ljudstva pri pravosodji. Ta delež je urešen v institutu porot, katere so tedaj važen del tako teško priborene samodoločbe ljudstva. Nobeden zarad političnega, ali po tisku učinjenega, ali sicer hujšega delikta zatoženi naj ne bode tudi obsojen, če ga nij odločeno število neodvisnih sodržavljanov spoznalo krivega. V tem je veliko poročstvo svobode in izdatna zavira samolastju. Treba tedaj čuvati porote kot oko telesa, ta biser — ne menj dragocen, nego parlamentarizem. Naše politično življenje je še mlado in rah-

*) „Handbuch für österreichische Geschworene von Dr. Victor Leitmaier. Laibach, Keimayer & Bamberg.“

lega zdravja, reakcija nij nemogoča, posebno ker je masa ljudstva iz absolutne dobe tako neobčutljiva, nevedna, po ubožstvu oslabelega značaja. Ljudstvu je zavoljo tega treba poduka, kako uživati svobodo, kar je po sedanjih razmerah uživati more, poduka, kako se morajo spolnovati pogoji svobode, da se ona sama utrdi ter odtegne preteči nevarnosti pogina. Kdor sodeluje pri tacem poduku ljudstva, pridobil si je zanj zaslug. In to je storil dr. Leitmaier, spisavši knjižico: „Handbuch für österreichische Geschworene.“

Porotniki so namreč oni faktor, od katerega je odvisno, ali bodo porote kos svojemu nalogu: biti sočuvavice državne svobode, ali ne. Oni morajo svoje dolžnosti natanko poznati in jih vestno izpolnovati, sicer bi utegnil propasti cel institut. Porotnik se sicer pri vsakem slučaju posebej podučiti o svojih pravicah in dolžnostih, tako, da mu posebnega pripravljanja nij potreba. Vendar bode veliko lažje izpolnil svoje mesto, ako se prej o važnejših momentih sam podučiti. Navod k temu mu daje prej omenjena knjižica, katera razpravlja v prvem delu občna pravna načela kazenskega zakonika n. pr. hudobni naklep, poskus hudodelstva, deležnost pri hudodelstvih itd. potem pa tudi razlaga posamezna vejca zločinstva, o katerih sodijo porotniki, z navedenjem veliko, razumljenju stvari zelo pospešujočih primerljajev v popularnem lahko razumljivem jeziku. Isto tako obdelava v drugem delu porotnike zadevajoče določbe kazenskega postopnika. Tretji del govori o nalogu porotnikov in o sredstvih, ga prav rešiti.

Ne bomo se spuščali globljeje v analizo knjižice, ker to tudi od kraja naš namen bil nij, hočemo le nekatere misli izreči, katere so se nam vrivale prebravši to delo.

Kazenski postopnik ne polaga zastoj tolike važnosti na prečitane zatožnega spisa

pri začetku glavnega obravnavanja, da zagrozuje ničnost na opustenje tega prečitanja. Po prečitani, jasnem in razločnem prečitani tega spisa, zadobe porotniki, ki so pazljivo poslušali, o djanji, katero je podlaga obravnavanju, podoba celote tega dejanja, po tem prečitani, vedo, o čem jim bo izreči svojo sodbo. Dokazi zoper obolženega se jim vtisnejo v dušo in potem se le morejo razumovati zagovor zatoženčev in dokaze, katere jim za in zoper zatoženca predstavlja celo obravnavanje. To vse pa morejo porotniki le tedaj, ako so zatožni spis razumeli. Povsod je prilika opazovati, da se na to prečitane zatožnega spisa poklada veliko premočno važnosti. Tu se meni nič tebi nič hitro in kot malenkost prečita, tam se celo čita v jeziku, ki nekaterim porotnikom nij znan in po tem prečitani v neznanem jeziku se jim površno pove, kaj se je ravno kar čitalo. Da tega neče postava, kaže važnost, katero daje zatožnemu spisu. Na porotnikih je, da zahtevajo natanko prečitane v njim razumljivem jeziku, kajti oni so pred svojo vestjo odgovorni za pravično razsodbo po prepričanju, katero pa ne more biti jasno, ako podlage vsega obravnavanja nijso razumeli. Tu nij na mestu nikaka boječnost, saj so sodniki, — ravno tako, kakar državni sodniki.

Posebno odlična važnost se po pravici pripisuje porotam pri političnih deliktih. Tudi dr. Leitmaierjeva knjiga poudarja to važnost, rekoč, da se posebno pri taci deliktih stavlja v izrek porotnikov veliko večje zaupanje, nego v razsodbo državnih sodnikov, ki so več ali menj odvisni od države. Hic Rhodus, hic salta! Zakon jo dober v tem, da politične in tiskovne — ki so po ogromni večini politični delikti, da te delikte odteguje državnim odvisnim sodnikom, ter jih prepušča neodvisnim porotnikom. A glej, ravno tiskovnih

Listek.

Danilo Efremovič Efremov.

(Po Popovu spisal J. Steklasa.)

(Konec.)

Mej tem pa, ko se ataman Efremov nij še vrnil iz Moskve, porodi se strašen ogenj v Čerkasku, ter nij pokončal samega mesta, nego tudi k mestu spadajoči stanici Skorodmovsko in Rikovsko. Pokončane so bile vse v cerkvi Vstajenja shranjene dragocenosti: visoka pisma od Petra V. za umirenje astra-hanskega upora od leta 1706, zastave in druge dragocenosti. Zgorela je tudi druga petropavlovska cerkev, pisarna z vsemi pismi, vojskine medeni in železni topovi, in še celó denarna blagajna, ter smodnik. Razrušeno mesto je ostalo v nevarnosti pred napadi krimskih in kubanskih Tatarov. Ko se je Da-

nilo Efremovič vrnil na Don, pospešil se je, ter poslal poslanca, da izprosijo visoko milost pri dvoru za obnovljenje zgorelih pisem, zastav in dragocenosti. Poslanci, ki so šli na dvor, so bili sledeči: sin njegov Štefan Efremovič, Timofej Turovjerov, Sidor Sebrjakov in Mihail Orlov.

Cesarica Elisabeta Petrovna, uvaživši prošnjo atamanovo, poslala je na Don od 10. marca 1746 z svojim lastnim podpisom potrjeni list, z vsemi prepisanimi listinami od Petra V. od leta 1706, ter tudi vnovič vojski premilostljivo poklonila mesto zgorelih znakov atamanskega dostojanstva — srebrno vojskovodno palico, pozlačeno in z drugim kamenjem urešeno, bunčuk (konjski rep) z jabolkom, desko, srebrni ali pozlačeni zavitek, veliko zastavo od damasta, urešeno z zlatom in šest drugih manjih ravno tako urešenih.

Sploh pa se je Danilo Efremov ves čas

svojega zapovedništva nad vojsko odlikoval posebno z upravnimi sposobnostmi, kar spričujejo njegova mnogobrojna pisma in naprave, ki so se ohranile do dandenes. Po njegovej osnovi so bile napravljene kancelarije vojskinih del, da se tako poveča moč starešin in tudi njegova. Národna samouprava, ki je bila v oblasti vojskega kroga, bila je končema odstranjena. Radi pomanjkanja dokazov je teško opredeliti čas, kedaj je končno to izvedeno. Vojskine krog se spominja še l. 1733 v spisih, l. 1739 pa uže nič več, in l. 1740 so se vojskine rozsodbe sestavljale uže v pisarnah vojskinih del pri zboru starešin.

Precej za tem l. 1740 nastopila je neka druga uprava na Donu svoje delovanje, namreč uprava stalnih starešin za sodbo beguncev. Pod tako sodnijo je bilo opredeljenih nekoliko stanic, ter jim dolžnost naložena, razun izpolnjevanja nekaterih drugih zapovedij,

— političnih deliktov nobenega ne prepuščajo porotnikom, po objektivnem postopanju sodijo o teh delikatih državni — odvisni — sodniki. Mar se boje porotnikov, da bi koga krivega ne oprostili? Gotovo, sicer bi se tako ne ravnalo. Na porotnikih je zopet, pokazati svojo nepristanost na vzvišenem sodnem stolu, na katerega se ne sme nikdar urivati strast in po njej krivica. To pa bodo le, ako svoj posel vestno spolnujejo, kakor so ga v širnej Avstriji do sedaj povsod. Stališče časnikaštva v tem vprašanju je znano. Gojilo je upanje, da bode njegovo stanje varnejše po vpeljavi porot, ker je upalo, da bodo porotniki, neodvisni sodniki, sodili o njej. Varalo se je. Še vedno se odteguje svojemu pristojnemu sodniku. To je jedno, kar nas pripravlja do obupanja nad slobodo v Avstriji. Proč tedaj z objektivnim postopanjem in postavite nas pred naše sodnike, njihovemu izreku se bomo uklonili, če tudi bi utegnil grenak biti. Časnikarstvo, ki ima neizmeren delež na vsem napredku, naj bode v resnici svobodno, kajti, ako res vseka denes rano, zaceli jo že jutri.

Govorili smo tu iz obče avstrijskega stališča, ne iz posebnega — národnega. Saj knjižica, katero imamo pred očmi, je pisana v nemškem jeziku, za naš národ tedaj nerazumljiva. A v tej knjižici se čita, kar je dobro za vse národe v Avstriji. Kdor ume jezik, čita naj iz nje dober poduk o enem najvažnejših pravic državljanskih. Nemci, katerim je posebno namenjena, naj bi se pa iz nje učili pravičnosti, katere nimajo vsi, pa bi bilo boljše za nje in za nas.

Nemškutarska mizera.

— Človek bi moral imeti lažnjivega Kljukca fantazijo, če bi trdil, da se tem nemškutarjem na Slovenskem dobro godi. Ako se pije kje germansko vino in uživajo nemške klobase, tedaj so takoj tam in si nalivajo prazne želodce pogledujejo ljubeznjivo tija čez meje avstrijske, ter široko odpirajo usta, češ da so tu skrajni pijonirji v jugu, ter da pripravljajo pot germanskim idejam, da bodo segale in vladale enkrat od severnega Belta do južne Adrije. Če je kje kak „Vereinstag“ tedaj so tudi zraven in delajo ropot s prusaškimi frazami, da bi se tam v tujini ne mislilo, kako da so ti bratje na jugu z rožami obdani in bog ve s kakšnim uspehom da „pijonirijo“ tu mej nami, ter delajo rove in okope za veliko Germanijo.

Ali v resnici so ti žalostno tužni pijonirji

dejani mej trnje; malo cvetja jim požene bodočnost in še tega rožice se kmalo osujejo. In tako jim je prineslo tu v Ljubljani tudi novo leto pregrenak sad in na vse kriplje se napenjajo, da bi si ga osladili z izgovori.

Nemško gledišče pri praznih prostorih igrano nij moglo preboleti novega leta in je zlezlo na kup in sedaj visi mej življenjem in štirinajstdnevno večnostjo. In če vprašate, kako pa ti nemškutarji, kateri imajo vedno polna usta nemškega bahanja, pustijo giniti institut, ki je menda ka-li pred vsem sposoben širiti in pospeševati inteligencijo, odgovoriti se mora, da to so zakoni narave.

Glejte rodili so se oni ali pa njih očetje po poštenih naših kočah in v mladih letih jim je rezal oče v kratkih, do golih kolen segajočih hlačah ovsenjak in bradate koze so pasli po rebrih slovenskih. Ali natora vstane, če jo tudi s kolom potiskaš od sebe in tako tudi naši nemškutarji „boj bijejo brez upa“, da bi kedaj spravili v svoje kosti in žile Götthejevega, ali Schillerjevega duha. Ta-le gledališčni „krah“ je temu živa priča in mi ga hvaležno registrujemo kot dokaz, da nemškutarstvo pri nas kljub vsem visokim podporam pojemlje, da nema na zdrave prsti, v katerej bi pognalo svoje korenine. Registrujemo pa ta „krah“ tudi, kot „testimonium paupertatis“, katera se je nam že tolikokrat očitala in katera je vendar le kakor vselej na strani bahačev. Končno pa še izrazimo svoje usmiljenje nad gledališnim personalom, ki je došel tu sem s polnimi upi, ali naša dolžnost nij, napolniti nemško gledališče in zatorej vendar konstatiramo udarec, ki je zadel národne naše nasprotnike ter odkril mizéro njihovo. To mora nam, ki se z golimi rokami proti dobro oboroženim nasprotnikom braniti moramo, daje pogum.

Jugoslovansko bojišče.

Dalmatinski „Národní list“ od 5. t. m., ki nam je pa stoprv včeraj došel, potrjuje, da zadnje vesti iz Hercegovine „niso take, da bi zveselile rodoljubno srce,“ in da je dosedaj zaslužni Peko Pavlovič nepreviden bil. Sicer pa trdno upa, da se bode ta napaka kmalu popravila.

Iz Broda se 7. t. m. brzojavlja: V torek je čez 60 turških vojakov pod Svinjarom pet ribčev iz Broda, kateri so na avstrijskej strani lovili, obsuli jih s krogli. Jeden bil

je štirikrat smrtno ranjen, trije so ušli, in petega, katerega čolnček je veter na turško stran prignal, ujeli so Turki živega. — Smrtno ranjeni umrl je včeraj, ter zapustil pet neoskrbljenih otrok.“

Iz Jesenovca se 5. t. m. „Agr. Ztg.“ piše: Odkar je Hubmajer po Jamniškem shodu poveljništvo prevzel, se je mnogo v vstajniških krajih Bosne preobrnilo. Slabo gospodarstvo raznih odbornikov je odstranjeno. Odkar so morali nekateri udje akcijskega komiteja (kakor Pelagić) iz Avstro-Ogerske oditi in odkar so knezu Petru Karagjorgjeviću prepovedali bojevati se za svoje lastno dobičkarstvo, sicer bi moral bojišče zapustiti — pridobila je vstaja zdravejši temelj, ter želeli je le pri znanej eneržiji Hubmajerja najboljši uspeh. 2. t. m. vnel se je mal a hud boj v Motaic pri Boki. Mala četa teh gorjancev odšla je po živež, zadela je mej potom na neki turški redifski oddelek, kateri je sigurno imel jednaki namen. Vstaši naskočili so takoj na redife, kateri so se stoprv po dolzem hudem boji vrnili v bližnjo karavlo. Po večkratnem napadu posrečilo se je vstašem zažgati karavlo, ter so odšli stoprv potem, ko so 4 Turke pobili in mnogo jih ranili. Vstašev bilo je samo 24 ranjenih, gotovo malo število, ako se pomisli, da je hrabra četa morala Turke privabiti iz njih skritega zavetja. V teh krajih Bosne so le še samo mali oddelki vstašev, odkar je preložena glavna akcija na suho mejo. Nekaj čet, pod vodstvom izbranih si vodjev bojujejo sicer neprenehoma v Motaičnih in Pastirevih gorah, bodo se pak držali le toliko časa, dokler bodo živež imeli — in tako bi bilo želeli, da bi se tudi združili z glavno močjo.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 11. januarja.

Dalmatinci začenjajo pomišljati na pasivno politiko nasproti Dunaju. „Národní list,“ glasilo národne stranke, v uvodnem članku vpraša, čemu sedé naši poslanci polni popustljivosti v Beču, in kaj nam hasni Rodić, če se naš hrvatski jezik ne uvaja v vse urade in šole in če se nam obljube ne izpolnujejo.

Hrvatski „Obzor“ se huduje nad „Politiko,“ ker ta hrvatsko národno stranko napada zaradi tega, ker proti Srbom v granici in Sremu varujejo hrvatske kraljevine celoto, da-si imajo Čehi doma nasproti češkim Nemcem isti princip.

večjim delom opazovati pojavljanja beguncev velikoruskih raznega poklica ljudij, ter pošiljati je iz Dona na opredeljena mesta. Le-ta starešinstva so bila upotrebljena pri urejanju sedanjih preiskovalnih predstojništev v oblastjih.

Čudno je, da so se začele snovati v tem času pri starešinah cele pristave in slobode (vasi), ki so bile naseljene po begunjih in posebno po takih od starešin, ki so bili naznačeni od preiskovalnega poverenstva.

Na drugej strani pa je skrbel Efromov postojano za ohranitev vojski pripadajočih pravic, kakor: posest zemelja in uživanje drugih koristij in ugodnostij. Tako je zavzel on večkrat častno mesto pri delitvi zemskih okrožij Donskih Kozakov z Zaporožci (l. 1743—1746), ko so bili le-ti zadnji prideljeni k zapadnemu delu danskih zemelj, ter je opredelil večkrat preporne meje. V krat-

kem za tem l. 1752 so bila razdeljena Donska okrožja z Volžkimi Kozaki. V tem času so se postojano vzdigovali prepiri z novimi priseljenci Ekaterinopoljske gubernije za ribji lov v ustjih Dona in zalivu Azovskega morja, in po tožbah vojske radi potrjene dozvole za ribji lov, bila so izdana od vlade tudi njim potrtilna pisma (l. 1745—1753).

Ko je bila l. 1749 v Čerkasku urejena mitnica na meji, da se pobira colnina od vse uvožne robe iz turških pokrajin, kakor tudi od vse iz Rusije izvožene robe, predstavil je ataman Efremov vladi, da tega poprej nij nikdar bilo, kakor tudi v tem času ne, ko sta Asov in Taganrog bila v ruskih rokah, nego, da so donski Kozaki slobodno tržili brez colnine, in vsled njegove prošnje je bilo na visoki dopis od 15. decembra t. leta, naloženo mitnico prenesti na mejo do bogatega Kolodeza, in da se od vojske vsled ukazov vrhovnega taj-

nega sveta (l. 1727—28) in vladnega senata (l. 1734 in 1745) niti od dovoznega niti od odvoznega blaga za mnoge zasluge ne sme pobirati; dalje, da se mora v Čerkasku mej soboj, kakor tudi na meji s prišlimi Grci, Turci, Armeni z neprepovedanimi stvarmi poprejšnjaj postaviti in kozaškej navadi brez colnine tržiti. Leta 1744. 1747 in 1752 so bile potrjene tudi pravice za maničko¹⁾ sol na zadovoljstvo Kozakov.

Ko je Danilo Efremov kot vojskini ataman doslučil 15 let, prosil je l. 1753, da se odpusti iz službe radi starosti in da se njegov sin Štefan imenuje mesto njega za atamana. Cesarica Elizabeta je vslišala to prošnjo, ter ga rešila službe meseca avgusta l. 1753, poklonivši mu naslov vojskinega genaral-majorja. Tudi sina njegovega je imenovala vojskinim

¹⁾ Manič, slano jezero iztočno od azovskega morja; iz njega teče reka Manič, ki se izliva v Don.

V zadevi dogovorov ministerskih v **Pešti** nij od včeraj nič novega izvedelo se, nego potrjilo, da se zjediniti niso mogli in da hočejo poravnavanja nadaljevati. Cesar po „W. T.“ nij zadovoljen, posebno ne, ker se podtika finančialnim stvarim politika.

Vnanje države.

Italijansko ministerstvo je Andrassyjeve turške reforme prevzelo in se v telegramu iz Rima upanje izreka, da bode vseh šest velevlasti Turčiji nasvetovlo, naj ponujana „poročstva miru“ sprejme. — Še sedaj se natanko ne vé, kako misli Andrassy vstane odpraviti.

V **Španiji** je sedaj volilna agitacija. Vlada Alfonzova se baje obnaša jako liberalno. Napredno-demokratski elementi, kakor tudi konstitucionalci postavljajo kandidate.

Severni **Amerikanci** se pripravljajo, Špancem Kubo vzeti. V Port-royalu v južnej Karolini zbirajo svoje vojno brodovje.

Dopisi.

Iz Trsta 10. jan. [Izv. dopis.] Da bode vstanek na jugu rešil ubogo rajo turškega jarma, porok je nam hrabrost vstašev in pomoč vseh vzhodnih slovanskih plemen, kakor vseh svobodoljubov neslovanskih narodov. — Lepo je bilo videti pretečeni teden čvrste Ruse, kateri so odhajali z obilnimi darovi iz Trsta v Črnogoro. Tržačani, katerim je bila prilika videti vzhodne naše brate, so hvalili čvrste inposantne osebe in zdravilne aparate, ki so jih soboj proste in v zabojih peljali.

Ker pa se nij moglo toliko blaga naenkrat odposlati, prišlo je še po njih odhodu mnogo nosilnic in drugih zdravstvenih pripomočkov, kateri so bili nemudoma s prvim parnikom v Kotor odposlani.

Da Črnagora v akcijo stopi in morda še ta mesec, to se tukaj govori, kajti agenti črnogorski kupili so v Trstu posebno, in drugod mnogo živeža in streljiva, mej tem obilo dinamita.

Prostovoljci vedno še dohajajo; pretečeni teden je bilo videti po tržaških ulicah hoditi nekoliko francoskih obrazov, kateri so še svoje pomanjkljivo oboroženje v tukajšnjih zalogah dovršili.

Zima je tudi v morsko nižavo segla v soboto in nedeljo zasipal je sneg pogostoma, ter pokril mesto in gore za dva palca debelo, k temu se pridruži še dež, ter polika ceste in ulice do dobrega, da se denes in sinoč nij upal noben kočijaž na beli dan, ako nij imel konje ostro kovane. Ljudje so padali, ter se

drsal po vseh straneh života, kakor si je kedo pomagati mogel.

Iz Vojnika 6. jan. [Izv. dopis.] Udje celjskega učiteljskega društva so bili k zboru 30. dec. pr. l. povabljeni, ker je prvi četrtek v januarji praznik. Prišlo je 18 udov, g. Jarc iz št. Jurja je bil gost. Vršilo se je sledeče:

1. Zapisnik decembrove seje se je prebral in odobril.

2. Na peticijo društva od 5. marca 1875, da naj bo četrtek po vseh šolah prost dan, je okrajni šol. svet celjski določbo dež. šol. sveta s tem naznanil, da je v celjskem okraji (političnem) na večrazrednih šolah prosti četrtek dovoljen, na enorazrednih pa ne.

Ako se hoče prosti četrtek tudi za druge okraje dospeti, naj se zopet prosi. Za prosti četrtek drugih okrajev društvo ne bo prosilo, za njega naj se dotični učitelji in društva poskusijo, pač pa za prosti prvi četrtek vsacega meseca, ker drugače še učitelji enorazrednih šol k društvenim zborom priti ne morejo in ne smejo.

3. Iz poročila društvenega odbora o delovanju društva se je slišalo, da je ono v vsacem obziru marljivo delovalo. V teku leta je prednašalo več gospodov udov v raznih predmetih. Zarad preselitve so iz društva izstopili 3 udje, katero šteje zdaj 47 rednih in 2 častna uda. Društvo je imelo le nemške časnike graške in dunajske! — Obravnavalo se je vse v nemščini; opomniti pa je, da ima društvo dva nemška uda, na katere se je oziralo. Račun je pokazal, da ima novoizvoljeni blagajnik mnogo zaostalih doneskov še dobiti. Za pregledovalce računov so bili izvoljeni gg.: Tisch, Miklavec, Kovač.

4. Pred volitvijo novega društvenega odbora so se udje prebrali.

5. Voljeni so bili sledeči gg.: Bobisut, načelnik; Tisch, načelnikov namestnik; Weiss in Lever za perovodje; Kovač, knjižničar; Miklavec, blagajnik; Vučnik ml., Lopan, Kregar, odborniki.

6. O naročitvi društvenih časnikov je g. Kropelj predlagal, naj društvo pri prejšnjih ostane; g. Žolnir pa pravi, ker smo mi slovenski učitelji in se slovenskim jezikom podučujemo, more naše društvo v prvej vrsti slovenske časnike se naročevanjem podpirati, ter nasvetuje „Slov. Učitelja“, „Vrteca“, „Zoro“ in „Zvon“, kar je bilo sprejeto, čeravno niso vsi roke vzdignili. — „Slov. Naroda“, kot

voljeno. In tako je bil za uredni pohod skozi Poljsko in radi hrabrosti v Pomeranskej izkazane, radi vernosti, radi dobrega reda v svojej vojski, pohvaljen pri vladinem vojskinem oddelu ter vsled tega povzdignjen vsled visokega dopisa od 8. maja l. 1759 na čast tajnega svetnika z izpolnevanjem poprejšne službe na Donu.

Razen služeb pa je dobil Danilo Efremovič večkrat tudi druge nagrade kot: meče, sablje itd. in l. 1749 mu je bila poklonjena od cesarice njena z dragimi kamenji bogato ubrana slika.

V društvenem življenju je bil Danilo Efremov znan veseljak, ter je udobno in razkošno živel. Ker je imel sploh velik vpliv na občnost, mogel si je tudi mnogo prisvojiti na korist družih; razun znatnih dohodkov (nadomestila jočih plačo od raznih uprav), prisvojeval si je tudi v svojo oblast vojskine zemlje ter je na te kraje naseljeval Maloruse, Uže l. 1740 je

dnevnika, kateri se za pravo domače šolstvo vrlo poteguje, kakor tudi šolska lista „Slov. Učitelja“ in „Vrteca“, naj vsak učitelj, kateri ima toliko spoznanja, da na slovenskej zemlji kruh služi, ako mu mogoče, sam ima. — Vsak dan naj le domoljubni učitelj 5 kr. kar je komaj za 1/4 litra vina, za te liste na stran dene! —i—

Iz Dobrépolj 6. januarja. [Izvirni dopis.] Dolgo časa se iz naše doline nihče ne oglasi, da bi svetu nemile in nepravilne okoliščine, ki nas tlačijo, naše nam svete pravice kratijo, javno pokazal; pričem torej jaz, in sicer pri onem, ki je sedanji čas za nas najglavnejših faktorjih: šoli in kmetijstvu.

Šolo imamo lopo, v prvem nadstropji dve lepi šolski sobi, izmej katerih jedna vedno prazna in tiho stoji; pa ne da bi kdo mislil, da nij za šolo obiskovati sposobnih otrok, saj jih je do štiri sto, ampak samo jednega učitelja imamo, kateri, akoravno marljiv in vnet, za šolo z dušo in telesom, vendar nij sv. duh, da bi poduk s čudeži šolskim otrokam v glavo ulival. Imamo dva učitelja na papirji, katera dva tudi plačujemo, pa jeden je le zapisan, kakor krški raki, ki so v pismu, v koši jih pa nij; da drugega učitelja nemamo, je kriva premájhena plača, samo štiri sto goldinarjev, ker učitelji dandenes povsod večjo imajo; drugič se vsak boji, za to službo prositi zaradi neke v tukajšnjem krajnem šolskem svetu vso oblast imajoče svojati, ki je za vse bolj, kakor za šolsko blagostanje vneta, in za ta sveti prospeh popolnem nezmožna.

Meseca novembra je učitelj, boječ se, da bi mu nekateri iz revščine, drugi pa iz lenobe staršev zlo slabo oblečeni otroci v šoli od mraza poginili, s podučevanjem nekoliko dnij prenehal, ker šolski in občinski zastopi nijso bili ni polena drv za šolsko kurjavo pre-skrbeli. Glej svet ljubezen do šole!

Ko bi krajnemu šolskemu svetu za šolo kaj mar bilo, ne bi se li potrudil, da bi še jednega učitelja dobili, če uže moremo štiri sto goldinarjev zanj plačevati? —

Pa v okrajnem šolskem svetu je nekaj udov, ki vsak napredek, posebno nove šolske postave in poduk kakor satana teško vidijo, drugače ne bi koštrunov v šolskej drevesnici pasti pustili, in ne bi drevesnice vsak dan manjšo delali, katera se kakor polž krči, in vse to se godi pod krajnim šolskim svetom, ki je iz najveljavnejših mož našega kraja sestavljen, izmej katerih razen učitelja in žup-

atamanom, se ve da pod pogodbami, da bode on v važnih dogodjajih, ki se pripetijo na meji ali sploh pri iznenadnih slučajih, ravnal se po povelju, in naredbah očetovih. Pri tem pa je bilo tudi opredeljeno mesto dohodkov spadajočih na atamana (ki jih je zdaj dobil ataman), da se mu plača iz vojskine blagajne, plača general-majorja z vsemi obroki in slugami in za upravo tajnih zadev, ki mu je bila izročena, dali so mu pisarja in pobočnika, tudi še sto donskih Kozakov, katere si je mogel on sam kot najsposobneje izbrati. A l. 1755 je bilo zapovedano, da ima pod njegovim glavnim zapovedništvom statii vojska atamana Štefana in vsa druga vojska. Tako veliko zupanje je imela nanj cesarica. Delavnost njegova se je potezala še sedaj na upravo vojskino. In ko je buknila sedemletna vojska, izjavil je Danilo Efremov željo, da bi on sam zapovedoval donskim Kozakom, ki so bili v sustavu ruske vojske, kar mu je bilo tudi do-

bilo pri mlinu Efremovem 50 družin Malorusov ter so se izjavili, da hočejo pri njem živeti, čeravno je bilo zapovedano, da se imajo vrniti v svoja poprejšnja prebivališča. Ali na taka povelja se nij mnogo gledalo. Danilo Efremov je osnoval dvorčke, mlinove, konjušarnice in na tak način razpolagal lahko z neizmernim bogatstvom, ki mu je bilo sredstvom, da je mogel zadostovati do sedaj na Donu nenavadnim običajem in razkošim. Pri njegovej hiši je bila sezidana cerkev, pri katerej je sedaj ženski efremovski samosten. Za njega so bile narejena, kakor se pripoveduje, do takrat nepoznane razkošne kočije, koljaski, vozički, kar je tudi druge donske starešine malo pomešalo.

Zvršivši na zapadu svojih dnij pohod v pomeransko zemljo in komaj vrnivši se na brege rodnega mu Dona, pokratila je smrt dni temu važnemu možu v Donskej zemlji leta 1760.

nika nobeden nemški ne razume, ali vendar se vse nemško uraduje, ker to je sveta volja gospod predsednikova. Lehko se vidi, koliko napredka in omike imamo se od naše šole nadejati, namesto proti usiljevanji nemških dopisov protestirati, sami klečeplazko skoro vsem v nerazumljivem jeziku uradujete? Sram vas bodi! saj ste slovenščine vsi brati in pisati zmožni.

Letina je bila srednja, denarna stiska je huda, davke pa gospodske terjajo, kakor da bi bil jutri sodnji dan; pred novim letom so marsikateri kmeta davkarski uradnik, brič in žandarji z bajoneti obiskali, ako je bil le forint na davkih dolžan. In kmet vse to teško stori in slabo oblečen borno živi.

Domače stvari.

— (Zadnje konfiskacije „Slovenskega Naroda“), zaradi hrvatskega citata, ljubljanska okrajna sodnija **nij** potrdila. To se je „Slovenskemu Narodu“ sedaj v prvič prigodilo, da bi sodništvo dementiralo odlok c. kr. državnega pravdnštva. Posamezni sodnik g. Čuček navaja v razlogih svojega nepotrjenja, da je: „v celem civiliziranem svetu in v vseh časnikih vseh jezikov usus, da se citati iz družih listov ali knjig citirajo v jeziku rečenih listov in knjig. Poleg tega je pa še citat iz „Primorca“ slovansk in le v dijalektu od slovenščine prav malo različen.

— („Slovenske knjižnice“) je prvi zvezek danes dotiskan, v kavih dveh dneh dovrši knjigovez g. Ničman vezanje in potem razpošljemo še ta teden naročnikom I. vezek. Drugi pojde takoj v tisk.

— (Ljubljanski škof) g. dr. Pogačar se je včeraj na Dunaj odpeljal.

Razne vesti.

* (V Carigradu) je 27. decembra zgorela palača nekdanjega vojnega ministra Husseina Avni-paše. Na večer proti 9. uri pričelo je goriti velikansko leseno poslopje na cesti Arabzade, katero je kakih 150 metrov od vojnega ministerstva in velike mošeje Suleimaniche oddaljeno. Mislijo, da se je ogenj vnel s iskrami, katere so iz kuhinje v harem izletele. Plamen postal je takoj od začetka tako velikanski, da je Hussein-paša sam, kateri je zaradi necega bolehanja potovanje v Salonik odložil, zapustil stanovanje v ponočnej suknji. Ogenj se je vnel v stanovanji generalštabnega majorja Ehrebeyja in njegove mlade soproge. Družina nij mogla od svojega premoženja ničesar rešiti. Garderoba, bogato iz Pariza pripeljana hišno orodje, poročna darila mlade gospé, orožje paše, prelepi perzijski preprogi harpa, vse je zgorelo. V kratkem času zgorelo je vse poslopje.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka
in brez stroškov po izvrstni

Revalesscière du Barry

v Londonu.

30 let uže je nij bolezn, ki bi je ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicinske stroškov; zdravi vse bolezni v telodu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze i naduho, bolezni v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in bledanje pri nosečih, otožnost, diabet, trganje, sluhšanje, bledico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenice in je bolj nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spriceval zdravilnih, brez vsake medicine, mej njimi spricevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišču v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Mr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castle Stuart, Markize de Bréhan a mnogo družih imenitnih čsoh, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoni.

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

Kratki izkaz iz 80.000 spricevalov.

Spricevalo št. 73.670.

Na Dunaji, 13. aprila 1872.

Trešlo je uže sedem mesece, od ar sem bil v brezupnem stanju. Trpel sem valed prsnih in ču- nienih bolečinah, in sicer tako, ta s-m od dne do dne vidno g nil, in to zaprešilo je dolgo časi moje študije. Čul sem od Vaše čudapolne Revalesscière prišel sem jo rabiti in zagotovim Vas, da se čutim po mesečnem ržitku V-še tečne in okusne Re-valesscière popo nim zdrav, tako, da brez najmanjšega tres nja morem zopet pisati. Za adi tega priporoč-m vsem bolnim to primerno prav cerb in okusno hrano, kot lajboljši pripom čak, ter ostanem Vaš udani

Gabriel Teschner.

slušatelj javnih višjih trgovskih šol.

Pismo visoko plemenite markize de Bréhan.

Neapel, 17. aprila 1862.

Gospodi! Valed neke bolezni na jetrah bilo je moje stanje hujšanja in bolečin sake vrste sedem let sem strašno. Nijsem mogl. niti čitati niti pisati, tresele so se vse čutnice na celem životu, slabo prebavljenje, vedno nespanje, ter sem trpela vedno na razdraženji čutnic, katero me je sem ter tja preganjalo in me ne jedni trenotek na miru pustilo, in pri tem bila sem melanholična najvišje stopinje. Mnogi zdravniki poskusili so vse, brez da bi moje bolezni zlažšali V polnej obupnosti poskusila sem Vašo Revalesscière in sedaj, ko jo uživam tri mesece, zahvaljujem se bogu. Revalesscière zasluži največje hvaljo, pridobila mi je zopet zdravje in me stavila v stanje, da morem mojo društveno pozicijo zopet uživati. Dovolite gospod, zagotovjenja moje prisrčne hvaležnosti in popolnega spoštovanja.

Markize de Bréhan.

Št. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Varaždin, na pljučnem kašlju in bolehanji dušnika, omotici in tiščanji v prsih.

Št. 65.715. Gosposidni de Montlouis na neprebavljenji, nespanji in hujšanji.

Revalesscière je 4krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na ceni, ko pri zdravilih.

V plehastih puščah po pol funta 1 gold. 50 kr. 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold.

Revalesscière-Biscuiten v puščah in tabletah 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu na 120 tas 1 gold. 50 kr.

Du Barry & Comp. na Dunaji, Wallischgasse št. 8, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarjih in specerijah trgovci tuči razpošilja danjaka hiša na vse kraje, po poštah pakiranoah i povzetjih. V Ljubljani pri J. Svoboda.

lekar pri „Zlatem orlu“, v Reki pri lekarju J. Prodamu, v Celovcu pri lekarju B. Scherju, v Splitu pri lekarju Aljbinoviću, v Trstu pri lekarju Jakobu Serravallo pri drogeristu P. Rocca in J. Hirsch, v Zadru pri Androviču. (300)

Dunajska borza 11. januarja.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni dr. dolg v bankovcih	68	40	60	kr.
Enotni dr. dolg v srebru	73	00	00	
1860 dr. posojilo	111	70	00	
Akcije narodne banke	905	00	00	
Kreditne akcije	190	70	00	
London	114	45	00	
Napol.	9	20	1/2	
C. k. cekini	5	42	00	
Srebro	105	30	00	

Tujski.
10. januarja:
Kreppa, pl. Butra iz Celovca. — Alekin iz Kamnika.
Pri. Lomu: Deisinger iz Škofje loke. — Simon iz Dunaja. — Jurčel iz Celja. — Gibenraih iz Monakova. — Triler iz Škofje loke. — Supan iz Grada. —
Pri. malisti: Meyer iz Dunaja. — Rietz iz Trsta. — Part iz Dunaja. —
Štanc iz Ljubna. — Miller iz Ljubna. — Sartori iz Zidanega mosta. — Röhli iz Kočevja. — Dittich iz Vipave. — Karg iz Dunaja. —
Pri. Zamorel: Schenk iz Dunaja. — Klar iz Celja.

Koncipijenta

sprejme takoj

(6—1)

Dr. Ploi,

odvetnik v Ptui.

Lekarna Piccoli.

„Angelus“
v Ljubljani.

Aparati za samo-briganje,
pasovi za počene, uretralne in
maternične brizgje.

Menoti-Pastilje (ki so na dunajske svetov- nej izložbi 1873 dobile darilo). Te pastilje čudovito delajo proti prehlajenji in krču, kakor proti kašlju, jetiki, ki se še le začnaja, proti hripi, boleznim na pljučih in v grlu, in proti vsakovrstnem kašlju, tudi kroničnem. Škatljica velja 75 kr.

Neizmotljivo sredstvo zoper mrzlico. Učinek tega leka je dokazana istina in vsaki bolnik, ki je lek uže poskusil sam na sebi, se bode radostno prepričal, da je najmočnejše in zanesljivejše sredstvo do sedaj znanih zoper ponavljajočo se mrzlico. 1 steklenica 80 kr.

Pravi sajdlincev pulver. Nareja se z čiste kemičnih tvarin. 1 škatlja 80 kr., 1 tucat škatelj 6 gold. 60 kr.

Pravo vinsko žganje z soljo, v pomoč bolehnemu človestvu, pri vseh notranjih in vnanjih prisadih, zoper večino boleznij, posebno za vsakovrstne rane itd. 1 steklenica 40 kr.

Rajževi pulver, beli in rusečkast. Iz- ključljivo iz vegetabilnih tvarin, posebno zdrav za kožo, katerej podeli izvirno brhkost in čvrstost, kar se nahaja le pri mladini. 1 paket 10 kr., 1 škatlja 40 kr.

Ribje olje, pošiljano na ravnost iz mesta Bergen na Norveškem, brezkusno in ne slabo- dišeče, 1 originalna steklenica 80 kr.

Sok iz Tamarinde. Po mrzlih sredstvih iztlačen. Učinkuje znamenito krepilno in olaj- šajoče. 1 steklenica 40 kr. (132—171)

Naročila se izvršujejo vračajo- čoj se pošto proti poštnemu povzetju.

Nove metrične mere in uteži!!

Cimentirano, najlepše izdelano po nizkej ceni.

Železni uteži po 1/2, 1, 2, 5, 10, 20 kilo.

Uteži z mesinka posamezni, od 1 grama do 5 kilo vsak.

Uteži z mesinka v garniturah brez posode.

Uteži z mesinka v posodi na 3 sorte.

Uteži z mesinka za decimalne vage.

Uteži z mesinka za centimentalne vage.

Mere za tekočine, trdne in debele, s cina.

Mere za tekočine, z belega kositarja.

Mere za tekočine, za pivo.

Mere za tekočine, za vino.

Mere za suho blago z belega kositarja.

Mere za suho blago z železnega kositarja.

Mere za suho blago po 5, 10, 20 litrov.

Mere za suho blago z lesa od 1 do 100 litrov.

Mere za strihanje.

Mere za blago, ploščate ali četirivoglate, železne ali lesene.

Palični metri (prej pošet) s pušpana, ribje kosti, mesinka in slonove kosti.

Vage vsake vrste in vsake velikosti.

Stari uteži se pri kupu uračunijo.

Zaloga imenovanih mér, utežev in vag je v prodajalnici železnega blaga

Albina Sličer-ja,

v Ljubljani, na dunajske cesti št. 64. (457—4)